

Yunanistan 'Pandora'nın Kutusunu Açtı'. Bundan sonra, AB Komisyonu'nun kararından hoşlanmayan her ülkenin 'referandum' kartını kullanması, AB kanadında ve Euro Bölgesi'nde işleri zorlaştırabilir. Çipras Hükümeti'nin oynadığı kumar, AB açısından yeni bir sayfa açılması anlamına geliyor. Parite, şimdilik 1,10 doların üzerinde tutunuyor. Ama, Grexit ciddiyet kazanır ise, ciddi kırılma olabilir.

- 1 ay içerisinde, 96,30 puan düzeyindeyken, en dip olarak 94 puana değen Dolar Endeksi, Geçtiğimiz hafta başına 95 puanın bir miktar altına sarkarak başladıktan sonra, Yunanistan ile ilgili tartışmaların alevlenmesine bağlı olarak, 96,30 puanın hemen üzerine yeniden toparlanmasına rağmen, 2 Temmuz Perşembe günü açıklanan ve beklenenden düşük gelen ABD Haziran ayı tarım dışı istihdam verisinden sonra, haftayı 96,11 puan düzeyinden kapatmış olmasına rağmen, yeni haftaya, Yunanistan Referandumu'ndan kreditorlerin reform paketine 'hayır' çıkması sonrasında, 6 Temmuz ile başlayan haftaya yeniden 96,30 puanın üzerinde başlamış durumda. **Yunan Halkı'nın 'hayır' kararı AB cephesinde derin bir belirsizliğe sebep olmasına rağmen, ABD Merkez Bankası'nın (FED) para politikasının seyrine yönelik 'yumuşak' mesajları dikkate alındığında, Dolar Endeksi'nin 97,72 ile 98,12 puan çitalarından uzak durduğu net görülüyor. Bu nedenle, içeride de dolar kuru tekrar 2,70-2,66 TL bandına dönmeye çalışabilir. Ama, Yunanistan referandumunun sebep olduğu belirsizlik ile, koalisyon hükümeti kurulması yönündeki umutsuzluk birleşince, dolar kuru yeni haftaya 2,70-2,74 TL bandında başlamış gözüküyor.**
- Bu arada, başta Siyaset dünyasından medyaya, iş dünyasından kahve sohbetlerine, Meclis Başkanlığı seçimi üzerinden yürütülen tüm olası koalisyon senaryoları ise fos çıktı. **Şahsımın, seçimlerin tamamlanmasından bir hafta sonradan itibaren dile getirdiği ve iş dünyasının pek çok sivil toplum kuruluşu ile paylaştığı senaryolar çerçevesinde, halen yüzde 40 AK Parti-MHP koalisyonu, yüzde 60 'Tekrar Seçim' senaryo setimde bir değişiklik söz konusu değil. CHP, MHP ve HDP'nin birbirlerine yönelik ifadeleri, eleştirileri, hatta suçlamaları, koalisyon müzakere sürecini daha da karmaşık hale getirmiş durumda. Bu noktada, Bakanlar Kurulu'na 6 Temmuz Pazartesi günü (bugün) 4. kez başkanlık edecek olan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, AK Parti'de '3 dönem' kuralına takılan bakanlara teşekkür ve veda konuşması yapması, gündemdeki kritik konuların konuşulması ve bir ihtimal, Başbakan Davutoğlu'na, 63. Hükümeti kurmak üzere görev vermesi bekleniyor.** Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Bakanlar Kurulu toplantılarına başkanlık etmeyi sonlandırması da kulislere konuşulmakta.

- Yunan halkının, ekonomik ve mali yardım karşılığında, Avrupa Birliği Komisyonu, Avrupa Merkez Bankası (ECB) ve Uluslararası Para Fonu (IMF)'den oluşan 'kreditörler troykası'nın dayatmaya çalıştığı reformlar ve ekonomik tedbirlere 5 Temmuz Referandumunu ile 'hayır' demesi, başkent Atina'da sevinç gösterilerine yol açarken, Avrupa genelinde ise farklı tepkilere sebep oldu. Alman Maliye Bakanı Walter Steinmeier, bu sonucu kabul etmeleri gerektiğinin farkında olduklarını belirtmesi ile birlikte, topun şimdi Atina'nın sahasında olduğunu da işaret etti. **Sonucun, Başbakan Çipras ve Maliye Bakanı Varufakis'in elini güçlendirdiği bir gerçek. Avrupa Parlamentosu Başkanı Martin Schultz ise, Yunan halkının referandum sonucundan olumsuz etkilenmemesi için gerekli önlemlerin hemen alınmasından yana.**
- Schultz, açıklamasında "Ben Yunan halkının çok zor günler geçirdiğini düşünüyorum. Bu yüzden, yarın veya en geç salı günü, euro bölgesi zirvesinde Yunanlılara yapılacak insani yardım programını da ele almamız gerekiyor. Dar gelirli, emekliler, hastalar ve çocuklar ülkenin ve hükümetin yol açtığı bu dramatik sorunun bedelini ödememeli" mesajı verdi. Yunanistan'da, geçen cuma itibariyle, ilaç temini ve sevkiyatına yönelik sıkıntı başladı biliniyor. **Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande ve Almanya Başbakanı Angela Merkel, Yunanistan'daki referandumun sonucunu değerlendirmek üzere, 6 Temmuz Pazartesi günü (bugün) Paris'te bir araya gelecek. Euro Bölgesi maliye bakanlarının oluşturduğu Eurogroup'un ise, en erken 7 Temmuz Salı günü (yarın) toplanması bekleniyor.**
- Syriza Hükümeti ve Başbakan Çipras, Yunan halkının gözünü korkutacak şekilde, AB Komisyonu ve kreditörler lehine bir ağızla yayın yapan Yunan medya kuruluşlarını da, oldukça sert tanımlamalar da yaparak eleştirdi. **Hafta içinde, IMF'in açıkladığı göz korkutucu raporun da, Avrupa Birliği Komisyonu Başkanı Juncker'in ve Avrupa Parlamentosu Başkanı Schultz'un üst perdeden ve hor gören açıklamalarının da ters teptiği gözleniyor.** Avrupa Birliği Komisyonu, Yunanistan'da halkın referandumda kreditörlerin şartlarını reddetmesini saygıyla karşıladığını duyurdu. AB Komisyonu'ndan yapılan açıklamada, "Yunanistan'daki referandumun sonucunu not ediyoruz ve saygıyla karşılıyoruz" denildi. **AB Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker'in Euro Bölgesi liderleri ve diğer AB kurumlarının başkanlarıyla istişarelerde bulunduğu ve 6 Temmuz Pazartesi günü (bugün) Eurogroup Başkanı Jeroen Dijsselbloem, ECB Başkanı Mario Draghi ve AB Konseyi Başkanı Donald Tusk ile telekonferans toplantısı yapacağı belirtildi.**
- AB Konseyi Başkanı Tusk ise, Euro Bölgesi liderlerini, 7 Temmuz Salı günü akşamı (yarın), Brüksel'de olağanüstü zirveye davet etti. Tusk, referandumla ilgili yazılı açıklamasında, neticenin keder verici olduğunu belirterek, "Yunan referandumun sonucunu not ettim. Bu netice Yunanistan'ın geleceği açısından çok üzücüdür. Yunan ekonomisinin toparlanması için zorlu önlemler ve reformlar

kaçınılmazdır. Şimdi Yunan makamlarının inisiyatiflerini bekleyeceğiz" ifadesini kullandı. **Referandum sonucu sonrasında, 6 Temmuz Pazartesi günü (bugün) ilk açılan Asya piyasalarında, euro-dolar paritesi 1,0970 dolara kadar gerilemiş olsa da, ardından tekrar 1,1040 dolar düzeyine kadar toparlandı. Paritenin hızlı bir düşüş gerçekleştirmesi, Yunanistan'ın 'Grexit' çerçevesinde, Euro Bölgesi'nden çıkabileceğine dair gelişmelerin ciddiye kazanması ile ancak olabilir gözüküyor.** Sydney merkezli faaliyet gösteren Westpac Banking'in döviz ve emtia stratejileri müdürü Robert Rennie, "Yunanistan referandumundan çıkan sonuç Avrupa Para Birliği'ne risk oluşturuyor. Finans piyasaları Hollande, Merkel ve AMB Başkanı Mario Draghi'nin reaksiyonunu yakından takip edecek" demiş. **Yunanistan referandumunun euro-dolar paritesi üzerindeki net etkisinin görülmesi bir haftayı bulabilir.**

- Yunanistan Referandumu'ndan 'hayır' çıkması ile, Asya piyasalarında hisse senetlerinin yeni haftaya düşüşle başlaması ise, piyasa spekülörlerinin hisse senedi, pariteler, tahviller ve altın gibi kıymetli madenlerin fiyatlarıyla oynamak adına, her türlü haber ve imkandan yararlanma güdeleri ve metotları açısından, ibret verici. Finans kurumlarının ekonomistlerinin de, raporları ile, spekülörlerin ekmeğine yağ sürdüklerini ifade edebiliriz. **ABD finans kurumu JP Morgan Chase ve İngiliz finans kurumu Barclays'in ekonomistleri, Yunanistan'ın Euro Bölgesi'nden çıkmasını ana senaryoları olarak görüyorlar.** JP Morgan ekonomistlerinden Malcolm Barr, "Durum ne kadar değişken olsa da şu noktada Yunanistan'ın eurodan çıkması çıkmamasından daha olası yüksek ihtimalli görünüyor" dedi. Barclays analistleri ise, "Grexit en olası senaryo. Mevcut Son teklifin reddedilmesinin ardından, Yunan Hükümeti ile Euro Bölgesi liderleri arasında bir program üzerinde anlaşma sağlanması çok zor olacak" değerlendirmesini paylaşmışlar.
- Barr, "Yunan bankalarında likiditenin tükenmeye yaklaşması ile birlikte Yunan hükümetinin pazarlık yapmak için birkaç haftası var" diye konuştu. **Oxford Economics ise, Grexit ihtimali tahminini yüzde 67'den yüzde 87'ye çıkarmış.** Londra'daki Teneo Intelligence referandumun ardından Yunanistan'ın eurodan ayrılması olasılığını yüzde 75 olarak belirtti. Washington'daki Evercore ISI değerlendirme kuruluşu ise, önümüzdeki 12 ay için Grexit ihtimalini yüzde 67 olarak görüyor.
- Bu arada, uluslararası ekonomi ve finans haber ajansı Bloomberg'de yayınlanan bir analiz, Türk bankalarının hisse senetleri yerine, Türk bankalarına yabancıların sermayelerini, tasarruflarını mevduat olarak yatırmalarının daha karlı olacağına işaret ediyor. Türk bankaları son on yılda Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin bankalarından daha hızlı büyürken, özkaynak karlılığı rasyosu (ROE) ile ölçülen karlılık, son beş yıldır üst üste düşüş gösterdi. **Nisan ayında, sektörün özkaynak karlılığı, Bloomberg'in hesaplamalarına göre, son 10 yılın en düşük seviyesine indi ve 2007'deki yüzde 23 seviyesinden yüzde 11'lere indi.** Eğer

bu düşüş sürerse, yatırımcılar paralarını Türk bankalarının mevduat hesaplarına koyarlarsa daha fazla getiri sağlayabilirler. Mevduatların en yaygın şekline uygulanan yıllıklandırılmış faiz, Merkez Bankası'nın yayınladığı son verilere göre, yüzde 10.5 seviyesine çıktı. Özkaynak karlılığı, Türkiye'nin resesyonda olduğu 2008'den bu yana ilk kez mevduat maliyetlerinin altında düştü. Moskova merkezli VTP Capital'in banka analisti Akın Tüzün, **"Türk bankaları şimdilerde basitçe karlı durumda değil," dedi ve "Bu, düşük reel faizlerden, çok fazla rekabetten, regülatörlerin özellikle kredi kartları ve tüketici kredilerine getirdiği tedbirlerden kaynaklanıyor" şeklinde görüş bildirmiş.**

- Ünlü fon yöneticisi ve Allianz'ın baş danışmanı Muhammed El-Erian, Business Insider'da çıkan habere göre, Yunanistan referandumundan "hayır" çıkması durumunda, küresel hisse senedi piyasasında satış dalgası gelebileceğini kaydetti. El-Erian, Facebook sayfasındaki değerlendirmesinde, Yunan seçmenlerin bu referandum ile, ülkelerinin yeni bir Avrupa Birliği kurtarma paketinin koşullarını kabul edip etmemeyi oyladıklarını kaydederek, "Halen oylar sayılıyor. Ancak şu ana kadar 'hayır' oyları öndeydi. **Diğer bir deyişle, Yunan halkı, çaresiz bir şekilde ihtiyaç duyulan kurtarma parası karşılığı sert mali kemer sıkma tedbirlerine 'hayır' dedi" şeklinde görüş bildirdi.**
- El-Erian, öte yandan, "hayır" oyunun Yunanistan'ı, yıllar sürecektir ekonomik sıkıntı anlamına gelebilecek, Euro Bölgesi para birliğinden çıkmaya doğru iteceğini kaydetti. El-Erian, "Eğer tarihi 'hayır'ın kazandığı teyit edilirse, ilk olarak küresel hisse senetlerindeki genel satış dalgasına bakılmalı, **bunun yanında Yunanistan tarafından ve diğer çevre Avrupa ülkeleri ve gelişen ülkeler tarafından ihrac edilen tahviller üzerindeki fiyat baskılarına bakılmalı" dedi.** Kısa vadeli bu etkilerin ardından, El-Erian'a göre, daha sonra olacaklar, aşağıda bahsedilen gelişmelerin bir fonksiyonu olacak;

1- Yunanistan ve kreditorleri, bir araya gelip, "hayır" sonucu çıkmasına getirdikleri birbirinden çok farklı yorumlar konusunda uzlaşmaya varabilecekler mi ve bunu çok çabuk ve etkin bir şekilde yapabilecekler mi?

2- Bankaların yeniden açılmasında yeni gecikme ihtimalleri ve ATM'lere yeni para koymadaki önemli güçlükler dahil, halihazırda karşı karşıya bulunulan güç koşullar, politikacılara birlikte çalışmak için yeterli zaman sağlayacak mı?

3- Avrupa Merkez Bankası bulaşmayı önlemek için yeni tedbirler getirecek mi?

El-Erian, üzerinde en fazla anlaşma sağlanacak şeyin bir an önce yapılması gerektiği uyarısında bulundu.